

Veelgestelde vragen betreffende de Algemene Verordening Gegevensbescherming

Maurice van Stiphout

Op 25 mei 2018 treedt de nieuwe Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking. Nu deze datum nadert, neemt ook het aantal vragen over de nieuwe regeling toe. Wat mag nog wel, wat mag niet? Hieronder vindt u een selectie van vragen én antwoorden toegespitst op de situatie van verantwoordelijken in bisdommen, parochies en dekenaten.

1. Vraag: Wie is verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens in een bisdom, een parochie of een dekenaat?

Antwoord: In de katholieke Kerk in België geldt de afspraak dat in principe de vicaris-generaal verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens in zijn bisdom, tenzij er lokaal andere afspraken gelden, zoals b.v. in het bisdom Antwerpen waar de volledige administratie onder de verantwoordelijkheid van het hoofd secretariaat en communicatie valt. In de parochie is de pastoor de verantwoordelijke. Ook hier geldt weer: tenzij er lokaal andere specifieke afspraken zijn gemaakt en deze afspraken duidelijk gecommuniceerd worden. In het dekenaat is de deken de verantwoordelijke.

2. Vraag: In organisaties waarin de verwerkers hoofdzakelijk belast zijn met verwerking van bijzondere categorieën van gegevens, zoals b.v. het behoren tot een bepaalde Kerk, dient er een functionaris voor gegevensbescherming aangesteld te worden. Wie is deze functionaris in de rooms-katholieke Kerk in België?

Antwoord: In België wordt deze functie uitgeoefend door de secretaris-generaal van de Belgische Bisschoppenconferentie, Mgr. Herman Cosijns. Hij heeft een adviserende en informerende taak en treedt op als interne en externe contactpersoon van de Belgische rooms-katholieke Kerk inzake het privacy-beleid. Mgr. Cosijns is de sleutelfiguur in de implementatie van de AVG binnen de Kerk en is ook verantwoordelijk voor de communicatie met de toezichthoudende autoriteit. U vindt zijn contactgegevens in het formulier op blz. XXX in dit nummer van Intercontact.

3. Vraag: Wie is in België de toezichthoudende autoriteit?

Antwoord: In België is de toezichthoudende autoriteit de organisatie die voorheen bekend was onder de benaming Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. U vindt de contactgegevens van de toezichthoudende autoriteit op blz. XXX in dit nummer van Intercontact.

4. Vraag: Welke persoonsgegevens vallen onder de nieuwe regeling?

Antwoord: De nieuwe verordening is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen. Het betreft

dus zowel computerbestanden als papieren fiches (of parochieregisters). De nieuwe verordening is niet van toepassing op door een natuurlijke persoon (= privépersoon) gemaakte bestanden voor zuiver persoonlijk of huishoudelijk gebruik.

5. Vraag: Wie is een 'betrokken persoon' of 'betrokkene'?

Antwoord: De 'betrokken persoon' of 'betrokkene' is de natuurlijke persoon die in leven is van wie de persoonsgegevens verwerkt worden.

6. Vraag van veel parochieverantwoordelijken: 'Wat mogen we nog publiceren in Kerk en Leven/strooifolders/enz. en aan wie moeten we de toestemming vragen?'

Antwoord: De nieuwe Verordening stelt geen beperkingen aan de redactionele vrijheid. Een belangrijke vernieuwing is wél, dat u, wanneer u niet het statuut van journalist hebt, u aan alle personen die met naam of andere persoonsgegevens waaruit de identiteit van de betrokkene kan worden afgeleid (b.v. adres, telefoonnummer, nummerplaat, foto) de toestemming vraagt **voorafgaande aan de publicatie**. Voor journalisten geldt deze eis niet. Zij kunnen vrij nieuws vergaren. Er dient dus onderscheid te worden gemaakt tussen de redactionele pagina's van Kerk en Leven die door journalisten worden gemaakt en de lokale pagina's die door de plaatselijke verantwoordelijken worden gemaakt.

7. Vraag: Welke regels gelden er voor foto's die bij artikelen geplaatst worden?

Antwoord: De nieuwe regel is, dat voor foto's steeds voorafgaande aan de publicatie toestemming wordt gevraagd aan de personen die erop afgebeeld zijn. Een uitzondering geldt voor foto's gemaakt door een journalist. Dit betekent dat men als verantwoordelijke zeer terughoudend dient te zijn met het nemen van foto's op straat of bij groepsactiviteiten waarbij moeilijk voorafgaand toestemming kan worden gevraagd aan de betrokken personen. Men zou de indruk kunnen hebben dat het niet langer mogelijk is om nog foto's te publiceren van spontane gebeurtenissen in kerkelijk verband. Dit hoeft echter niet het geval te zijn. Wél is het zo, dat actief gezocht moet worden naar methoden om op een gemakkelijke manier toestemming te vragen aan de betrokkenen betreffende de vraag of zij al dan niet gefotografeerd wenselijk te worden tijdens een activiteit van bisdom, parochie of dekenaat en deze foto vervolgens gepubliceerd wordt in een publicatie of op een webstek van bisdom/parochie/dekenaat.

In het nieuwe aanvraagformulier voor de initiatiesacramenten is in het privacy-gedeelte ruimte voorzien voor het geven toestemming voor foto's, film enz.

8. Vraag: Soms sturen ouders zelf foto's van hun kinderen tijdens bepaalde activiteiten naar de plaatselijke verantwoordelijke van Kerk en Leven. Hoe dient men hier mee om te gaan?

Antwoord: . Over door de ouders zelf ingestuurde foto's kunnen snel misverstanden ontstaan. Het verdient daarom aanbeveling om ook in dit soort gevallen de ouders expliciet om toestemming te vragen (dit kan ook per e-mail, mits men de e-mail goed bewaart).

9. Vraag: Mogen de namen (en eventueel foto's) van overledenen nog afgedrukt worden in de lokale pagina's van Kerk en Leven?

Antwoord: Ja. De AVG geldt enkel voor levenden.

10. Vraag: Mag men bij bepaalde kerkelijke activiteiten aannemen dat de personen die eraan deelnemen er automatisch mee instemmen dat hun foto gepubliceerd wordt?

Antwoord: Nee. De AVG kent geen impliciete instemming. Een toestemming is slechts geldig gegeven wanneer deze expliciet gegeven wordt. Voor terugkerende activiteiten kan wél eenmalig expliciete toestemming gegeven worden tot expliciete intrekking daarvan).

11. Vraag: Wat te doen met verenigingen die mededelingen willen publiceren in de lokale pagina's van Kerk en Leven? Wie is verantwoordelijk voor de inhoud van deze mededelingen?

Antwoord: In eerste instantie is de uitgever verantwoordelijk voor alles wat in zijn tijdschrift gepubliceerd wordt. Er is echter ook een verantwoordelijkheid van de verenigingen wanneer het persoonsgegevens van leden betreft.

12. Vraag: Hoe kan ik op een eenvoudige wijze in kaart brengen over welke persoonsgegevens ik beschik en hoe deze opgeslagen en beschermd worden?

Antwoord: In bijlage bij dit overzicht van vragen en antwoorden werd een controlelijst toegevoegd waarmee op eenvoudige wijze nagegaan kan worden welke gegevens opgeslagen worden en hoe deze opgeslagen en beschermd worden. Het wil een hulpmiddel zijn voor de eigen bewustwording van de verantwoordelijken met betrekking tot de gegevens waarover zij beschikken. In het geval men meer gegevens opvraagt dan aangegeven in het lijstje is deze lijst tevens een goed instrument in het zoeken naar het antwoord op de vraag: 'hebben wij al deze gegevens daadwerkelijk nodig om onze doel(en) te bereiken?'

13. Vraag: Naar wie mag nog een e-mail gestuurd worden?

Antwoord: Het is noodzakelijk om aan alle natuurlijke personen in uw adressenbestanden een e-mail te sturen met de vraag of zij toestemming geven voor het ontvangen van e-mails. Dit antwoord kan eveneens per e-mail gegeven worden. Het is belangrijk deze antwoorden goed te bewaren.

14. Vraag: Mogen de persoonsgegevens van dopen nadien gebruikt worden voor het versturen van uitnodigingen voor b.v. parochiefeesten?

Antwoord: Nee. Tenzij hiervoor expliciet toestemming gegeven wordt door de betrokkenen. Deze mogelijkheid is voorzien op het nieuwe formulier aanvraag initiatiesacramenten.

15. Vraag: tot welke leeftijd moeten ouders toestemming geven voor hun kinderen?

Antwoord: Personen die de ouderlijke macht uitoefenen moeten toestemming geven voor minderjarige kinderen tot de leeftijd van 16 jaar.

16. Vraag: Mogen de abonnementslijsten van Kerk en Leven ook voor andere doeleinden binnen de pastoraal gebruikt worden?

Antwoord: Nee. Tenzij de betrokkenen hiervoor expliciet toestemming hebben gegeven.

17. Vraag: Gelden deze nieuwe regels ook voor sociale media zoals Facebook, Instagram enz.? Wat mag wel, wat mag niet?

Antwoord: De verordening geldt voor alle soorten bestanden (elektronisch of op papier) en voor alle gegevens die publiek worden gemaakt en waaruit kan worden afgeleid over wie het gaat. Als vuistregel geldt: wees prudent! Vraag vooraf toestemming aan de betrokkene om zijn of haar gegevens of foto te publiceren. Dit geldt zowel voor activiteiten op Facebook en Instagram van bisdommen, parochies of dekenaten als voor privépersonen (b.v. pastoors, parochieassistenten, pastoraal werkers, vrijgestelden, vrijwilligers of deelnemers aan activiteiten).

18. Vraag: Welke namen en adressen mogen nog op de webstek van het bisdom, de parochie, het dekenaat geplaatst worden? Moet iedere betrokkene expliciet toestemming geven?

Antwoord: Alleen de namen en adressen van mensen die hiervoor expliciet toestemming hebben gegeven mogen gebruikt worden. : Inderdaad, elke betrokkene moet expliciet toestemming geven. De nieuwe regeling kent geen impliciete toestemming.

19. Vraag: Wat betekent het recht om vergeten te worden?

Antwoord: Het recht om vergeten te worden betekent letterlijk volledige schrapping (binnen een redelijke termijn) uit alle bewaarde bestanden. Wat dit in de praktijk voor de r.-k. Kerk betekent kan op dit moment nog niet gezegd worden.

BIJLAGE

Checklist voor vzw's

Welke persoonsgegevens worden bewaard?	
Naam	
Adres	
Telefoonnummer/GSM	
E-mailadres	
Leeftijd	
Geslacht (Dhr./Mevr./E.H. enz.)	
Rekeningnummer	
Rijksregisternummer	
Waarvoor worden deze gegevens gebruikt?	
- Personeelsadministratie	
- Vrijwilligersregister	
- Lijst donateurs	
- Abonnees tijdschrift	
- Nieuwsbrief/communicatie	
-	
-	
-	
Worden de gegevens intern uitgewisseld? (b.v. tussen verschillende afdelingen) Zo ja, hoe?	
Worden de gegevens extern uitgewisseld? (b.v. met de overheid) Zo ja, hoe?	
Waar worden de gegevens bewaard?	
Hoe lang worden de gegevens bewaard?	
Wie heeft er toegang toe?	
Hoe worden de gegevens beschermd?	